

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

Ponedeljek, 5. februar 2024, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

---

43. sezona / 5. koncert

**ALEKSANDRA
PAVLOVIČ
in
MILAN
TOMÁŠIK**

Metka Sulič

Komorna glasba z nemim plesalcem in slepim glasbenikom

Pogovor z Aleksandro Pavlovič

»Izjemna slovenska pianistka **Aleksandra Pavlovič** (1978) je tenkočutna, tehnično podkovana umetnica, ki s svojo predanostjo in umetniško dovršenostjo navdušuje kot solistična interpretka in glasbena pedagoginja. Njena izrazna širina, empatija in izrazit občutek do odrskega partnerja pa jo uvrščata med iskane in cenjene komorne glasbenice in korepetitorke, « je zapisano v kratkem opisu Aleksandre Pavlovič. Izpuščena pa je še ena odlika, in sicer njena interdisciplinarna ustvarjalnost, ki zahteva poleg širokega obzorja in intelekta tudi umetniški dar. Iz te perspektive lahko razumemo, zakaj pianistka prevaja literaturo, kot je Isserlisova *Kje je pristala Beethovnova obara*. Polje njene ustvarjalnosti je izjemno široko, poganja pa ga nemirna kreativna žilica, ki ji ne pusti, da bi obstala za klavirjem, ampak se ji posveča na številnih drugih področjih, ta pa spleta v barvit in tesno prepreden klobčič. Aleksandra se glasbi posveča celostno.

Zakaj se nek pianist oziroma pianistka odloči za plesni koncert, je morda premalo samo glasba?

Ah, ne. Glasbe je dovolj in še preveč ... Zdi se mi, da se v njej, v glasbi, poleg poezije, zvokov in slik skriva tudi gib ... Zvok ni otipljiv, čeprav se mi včasih zdi, da ga tipam, da igram strune, in ne tipk. Ples v tem primeru je vidna materializacija zvoka, ki nastaja na odru. Glasbenik je kipar zvočnega oblikovanja in v združitvi s plesom nastaja živa skulptura, nekako tako to razumem. Po drugi strani pa se mi zdi, da Milanovo plesno iskanje vpliva na moje drugačno igranje. Igranje skladb, ki sem jih zbrala za ta koncert, je kompleksno, v resnici nimam časa gledati, kaj Milan počne, le včasih v kaki pavzi. Kljub temu ga tako močno čutim, čutim njegovo energijo in kaj počne. Ta koncert bi lahko opisala kot komorna glasba z *nemim plesalcem in slepim glasbenikom*. Že sama misel na to me fascinira.

Že pri hitrem pregledu programa se vidi, da ga sestavljajo redko izvajane skladbe, pa tudi mnoge miniaturre visoke umetniške kakovosti

---

velikanov klavirske glasbe ter prav od teh tudi nekatera posebna mesta v njihovih opusih, neke izjeme, kot so Corellijeve variacije Rahmaninova. Kaj povezuje vsa ta dela?

Povezava je vedno, tudi ko se nam zdi, da je ni. Prvi del koncerta je povezan z ljubeznijo, pa ne toliko strastno in obupano, ki jo čutimo ob zaljubljenosti, temveč družinsko, iskreno, umirjeno, pravo brezpogojno ljubeznijo. Z Milanom bova začela z **Bachovim Capricciem sopra la lontananza del suo fratello diletissimo**, ki naj bi bila prva znana skladba takrat devetnajstletnega Bacha. Že sam nastanek skladbe je poseben, napisal jo je ob slovesu od ljubega brata, ki se je odpravljajal v vojsko na Švedsko, ne ravno kot vojak, ampak kot oboist vojaškega orkestra; kljub temu, slovo je slovo, slovesa so sploh težka v mladostniških letih, in če pomislimo, da je bil to skladateljev najljubši brat, takoj razumemo razlog za nastanek. Skladba je posebna, ker izkazuje izvensglasbeni program in mu sledi ter ima pomenljive *kilometerske naslove*, ki so me čisto navdušili, ko sem skladbo odkrivala. Je Bachov poklon *starim časom*. Ta skoraj naivna, a neskončno iskrena skladba rojeva več vprašanj kot pa odgovorov, sploh ni podobna Bachovim skladbam. Rada odkrivam nova obzorja in s to sem se poglobila v edinstven svet, daleč od ustaljenih pričakovanj.

Zatem pa dela Nikolaja Metnerja. Tega skladatelja ne slišimo prav pogosto na koncertnih odrih.

Ja, sledil bo venček miniatur manj znanega ruskega skladatelja **Nikolaja Metnerja** iz leta 1912, in sicer njegovih treh **Pravljič** iz različnih opusov. Začela bom s **Pravljič, op. 26, št. 3**, ki ima oznako *»narrante a piacere«*, to me je zelo pritegnilo, delo je nekakšna pripovedno-vokalna skladba. Nadaljevala bom z intenzivno in strastno **Pravljič, op. 20, št. 1 v b-molu** in zaključila s *Pravljič*, ki se prične z dvema verzoma iz pesmi *Umiritev* ruskega pesnika Fjodorja Tjutčeva: *»Ko nekaj, kar svoje smo imenovali, za vekotaj od nas odšlo je –«* (*Успокоение: Когда, что звали мы своим, Навек от нас ушло –*).

Prvi del plesnega koncerta pa se bo sklenil z biseri ruskega romantičnega skladatelja, mojstra miniatur, Sergeja Rahmaninova.

Tako je, nadaljevala bom z dvema skladbama, ki sta originalni skladateljevi transkripciji samospevov: **Španski bezeg** in **Marjetice**. Temu bo sledila domnevno zadnja skladba, ki jo je Rahmaninov »spesnil« tik pred smrtjo,

---

---

in sicer transkripcija samospeva **Petra Iliča Čajkovskega Uspavanka**. Zanimiv vidik mi je iskanje človeškega glasu na klavirju, nekakšnega pojočega klavirja. Prvi del bom zaključila s tremi **Preludiji** Rahmaninova: iz mehkega as-mola v *Uspavanki* se bom preselila v mrzli in »špičasti« gis-mol v **Preludiju, op. 32** (gis in as sta na klavirju ista tipka, ampak v različnih kontekstih popolnoma drugače zvenita), ki zvočno slika rusko zimo v neskončni ravnini Sibirije. Tukaj lahko slišimo zvončke na drvečih konjih, ki po snegu vlečejo težke sani. Sledil bo **Preludij v Es-duru, op. 23**, v katerem lahko vsaj bežno zaslutimo, kaj je bila za skladatelja popolnost. Ta *Preludij* je nastal ob rojstvu skladateljve prve hčerke Irine. Mislim, da se očetovska občutja in popolna ljubezen lahko izrazi samo v glasbi. Na koncu prvega dela bo zazvenel veličastni **Preludij v c-molu, op. 23**, v katerem sama slišim neskončne in ogromne valove Atlantika. Skladatelj jih takrat še ni poznal, a je mogoče slutil v prihajajoči prihodnosti, da bo odšel živeti v Kalifornijo in ostal tam preostanek življenja, kdo ve ...

Se lahko še bolj poglobiva v program, kaj je njegova rdeča nit?

Miniature Rahmaninova, Metnerja in v tem primeru tudi Bacha so nekakšen intimni dnevnik skladateljev, njihov izraz ljubezni. Nikolaj Metner je bil eden najljubših prijateljev in najbolj cenjenih kolegov Sergeja Rahmaninova; mislim, da največ o tem prijateljstvu povejo kar njune besede, ki jih bom citirala iz zapisov. Rahmaninov je o Metnerju zapisal: »Njegova glasba je vedno resnična in sodobna samo v kontekstu svoje resnice, nikoli ni sestavljena iz atonalnih zaporedij not in nesmiselnih harmonij, ki so same sebi namen. Njegova dela so vedno globoko vsebinska.« Tako pa je Metner dejal o glasbi Rahmaninova leta 1933: »Ko se znajdeš na sodobni ulici sredi vrveža in ne zaznavaš več posameznih zvokov, najtišji udar zvona v trenutku zareže v ta šum in vrvež z vso močjo svoje globoke vsebine. (...) V današnjem času, ko je zvon postal ovira naši civilizaciji in se postopoma izriva iz življenja velikih mest, bi morali glasbeniki še posebej ceniti vsak njegov udar, globok, močan zvok, ki lahko prekrije vso ulično kakofonijo.«

Kaj nas čaka pa v drugem delu?

Začela bom z nekoliko temačno skladbo, **Variacijami na Corellijevo temo Sergeja Rahmaninova**. To je ena redkih skladb, ki je nastala med njegovim prebivanjem v Ameriki. Rahmaninov je močno občutil domotožje in najbrž je bil popolnoma izžet od količine koncertov, ki jih

---

je moral igrati na zahodu, da ni napisal skoraj nič. Mislim, da so bistvo in največje bogastvo njegovega ustvarjanja prav *Preludiji*. *Variacije* so zame neka življenjska pot od preteklosti, sedanjosti k spominom in vse do smrti. Netipično za Rahmaninova se mi zdi, da sta v njih na trenutke prisotna ironija in sarkazem, kot bi hotel skozi posamezne variacije pokazati celoten kalejdoskop človeškega življenja, ki ni samo lepo, srečno ali žalostno, temveč včasih tudi zlobno, posmehljivo, zasanjano, grobo, boleče in na samem koncu osvobajajoče. Zadnja variacija zveni kot epilog, odrešenje, zadnji izdih. Zanimivo je, da želiš še enkrat začeti s temo, ko odigraš ta epilog, kot da bi uglasbil cikel rojstvo – smrt in zopet rojstvo. Po Rahmaninovu bova z Milanom izvedla suito **At the Temple Gate** Kanadčana slovenskih korenin **Marjana Mozeticha**, ki je spet povezana s prehajanjem in zahajanjem na drugo stran, onkraj. Zaključila bom z **Bachovo Kromatično fantazijo in fugo** v žalujočem d-molu, ki jo povezujem s časom, ko se je Bach vrnil domov s službenega potovanja in je bila njegova prva žena Maria Barbara že pokopana. Mislim, da si teh občutkov sploh ne moremo predstavljati, ampak se mi prav zato zdi, da je čisto vsaka boleča disonanca v tej fantaziji in fugi na svojem mestu in niti ene ni tam zaradi kakršnegakoli umetnega ali teoretičnega eksperimentiranja. Kako se takšen genij, kot je bil Bach, sooča s smrtjo in bolečino, kako jo premaga ali predela. Moja najljubša umetnica, ruska pianistka Maria Judina, ki je igrala Bachovo glasbo v času blokade v takratnem Leningradu, ko so bili v drugi svetovni vojni vsi umetniki preseljeni stran od vojne vihre, je dejala: »Rešili se boste skozi glasbo.« Nekakšna rdeča nit drugega dela je smrt in odnos do nje.

To zveni kar žalostno in celo malo zastrašujoče.

Sploh ne, mogoče osvobajajoče ... Mislim, da je življenje veliko lepše ob zavedanju vsega, kar spada zraven. Rojstvo in smrt sta del življenja, vsi gremo po isti poti in ta pot je lepa, grda, srečna, vesela, žalostna, obupana in spet srečna, v krogih, v spiralah, v vseh barvah in oblikah. Glasba je zgoščena slika vsega tega skupaj, *zip* (stisnjen, zgoščen) dokument življenja.

Izjemna slovenska pianistka **Aleksandra Pavlovič** (1978) je tenkočutna, tehnično podkovana umetnica, ki s svojo predanostjo in umetniško dovršenostjo navdušuje kot solistična interpretka in glasbena pedagoginja. Njena izrazna širina, empatija in izrazit občutek do odrskega partnerja pa jo uvrščata med iskane in cenjene komorne glasbenice in korepetitorke. Svojo pot je začela v Glasbeni šoli Postojna, šolanje pa nadaljevala najprej v Glasbeni matici v Trstu in pozneje v Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici pri profesorju Sijavušu Gadžijevu. Po uspešno opravljeni maturi na Gimnaziji Postojna je leta 1997 vpisala študij klavirja na Državnem konservatoriju P. I. Čajkovski v Moskvi. Študirala je pod mentorstvom znamenitih profesorjev Leva Naumova in Vladimirja Vijarda ter leta 2002 z odliko opravila diplomski nastop. Kot najuspešnejša tuja študentka je nato še istega leta vpisala podiplomski študij pri profesorju Andreju Dijevu in ga prav tako opravila z odliko. Njen obsežen repertoar obsega poleg pianistične literature tudi večino komornih del, napisanih za violino, violončelo in glas, pri čemer redno sodeluje s priznanimi glasbeniki (violončelisti Oleg Bugajev, Sanja Repše, Sebastijan Bertoncelj, violinisti Vasilij Meljnikov, Petra Kovačič, Žiga Brank, Nadežda Tokareva, sopranistki Elvira Hasanagić, Martina Zadro, violist Nejc Mikolič in mnogi drugi). Njena prva zgoščenka *Chopin: Dialogi*, posneta z vrhunskim ruskim violončelistom Olegom Bugajevim, je izšla leta 2010 v sozaložbi ZKP RTV Slovenija in Mednarodnega kulturnega društva Soglasje. Kot pedagoginja in korepetitorka je bila 13 let zaposlena na Glasbeni šoli Nova Gorica, sedaj pa deluje v Glasbenem ateljeju Tartini v Ljubljani ter korepetira na ljubljanski Akademiji za glasbo. Udejstvuje se tudi kot predavateljica na seminarjih ter kot prevajalka strokovne literature (A. Boissier: *Liszt pedagog* in S. Isserlis: *Kje je pristala Beethovnova obara*) in avtorica člankov v strokovnih revijah in časopisih (Glasna, Virkla ...).

Mednarodno priznani slovaški plesalec in koreograf **Milan Tomášik** (1981), ki že od leta 2005 živi in ustvarja v Sloveniji, je izjemen performer s prepričljivo odrsko prezenco, navdihujočim obvladovanjem giba in telesa ter sodobnih plesnih tehnik. Študij sodobnega plesa je začel na Konservatoriju J. L. Bellu v Banski Bystrici, nadaljeval na Akademiji za uprizoritvene umetnosti v Bratislavi, izpopolnjeval pa se je na bruseljski mednarodni plesni akademiji P.A.R.T.S. in diplomiral na akademiji za ples Alma Mater Europaea. Je soustanovitelj in član mednarodno uveljavljenega kolektiva za sodobni ples Les SlovaKs, s katerim je ustvaril tri celovečerne plesne predstave ter z njimi med letoma 2006 in 2018 uspešno nastopal v imenitnih gledališčih po vsem svetu, med drugim tudi v Barišnikovem umetnostnem centru v New Yorku in na povabilo baletne legende Mihaila Barišnikova tudi na Floridi. V Ljubljani je ustvaril zaokrožen koreografski opus, sestavljen iz treh solo predstav v lastni izvedbi (*Within*, 2006; *Off-beat*, 2011 in *Solo 2016*, 2016) in treh skupinskih predstav v izvedbi skupine Milan Tomášik & Co (*Sezona lova*, Španski borci, 2014; *Silver Blue*, Plesni teater Ljubljana, 2015 in *Fight Bright*, Cankarjev dom, 2018). Kot gostujoči koreograf v gledališču Scenario Pubblico na Siciliji (2018–2020) je ustvaril plesno predstavo *Intrecciato*, za plesno gledališče v slovaški Banski Bystrici pa mojstrsko celovečerno predstavo *Besi* (2021). V zadnjem obdobju je v sodelovanju z angleškim koreografom in plesalcem Charliejem Brittainom ter Slovenskim tolkalnim projektom ustvaril plesni koncert *Nedoločena frekvenca* (2021), pod katerega se podpisuje kot koreograf in plesalec. Kot gostujoči pedagog redno poučuje sodobni ples na različnih evropskih plesnih akademijah in festivalih. Je prejemnik štipendije Dance Web na dunajskem festivalu ImpulsTanz, nagrade mesta Prievidza za zasluge pri promociji sodobnega plesa doma in v tujini ter nagrade za glasbeno raziskovanje in izrazne moči koreografskega jezika za solo predstavo *Off-beat* na mednarodnem festivalu Cortoindanza v mestu Cagliari na Sardiniji.

PROGRAM:

- **Johann Sebastian Bach (1685–1750):**

Capriccio sopra la lontananza del suo fratello dilettissimo v B-duru, BWV 992
(Capriccio ob odhodu najljubšega brata)

1. *Arioso: Adagio. Ist eine Schmeichelung der Freunde, um denselben von seiner Reise abzuhalten*
(Laskanje prijateljev, da bi mu preprečili potovanje)
2. *(Andante). Ist eine Vorstellung unterschiedlicher Casuum, die ihm in der Fremde könnten vorkommen*
(Predstavitev vseh nevarnosti, na katere bi lahko naletel v tuji deželi)
3. *Adagiosissimo (Adagissimo). Ist ein allgemeines Lamento der Freunde*
(Navadna žalostinka prijateljev)
4. *(Andante con moto). Allhier kommen die Freunde (weil sie doch sehen, dass es anders nicht sein kann) und nehmen Abschied*
(Sem pridejo prijatelji, vdani v usodo, ker se ne namerava premisliti, in se poslovijo)
5. *Allegro poco. Aria di Postiglione*
(Arija poštarja)
6. *Fuga all'imitazione della cornetta di Postiglione*
(Fuga na imitacijo poštarjeve trobente)

- **Nikolaj Karlovič Metner (1880–1951):**

Pravljica v f-molu, op. 26, št. 3, »Narrante a piacere«

Pravljica v b-molu, op. 20, št. 1

Pravljica v e-molu, op. 34, št. 1

- **Sergej Vasiljevič Rahmaninov (1873–1943):**

Španski bezeg v As-duru, op. 21

Marjetice v F-duru, op. 38, št. 3

- **Peter Iljič Čajkovski (1840–1893), Sergej Vasiljevič Rahmaninov:**

Uspavanka v as-molu

- **Sergej Vasiljevič Rahmaninov:**

Preludij v gis-molu, op. 32, št. 12

Preludij v Es-duru, op. 23, št. 6

Preludij v c-molu, op. 23, št. 7

***

- **Sergej Vasiljevič Rahmaninov:**

Variacije na Corellijevo temo, op. 42

Tema: Andante

Variacija 1: Poco più mosso

Variacija 2: L'istesso tempo

Variacija 3: Tempo di Minuetto

Variacija 4: Andante

Variacija 5: Allegro (ma non tanto)

Variacija 6: L'istesso tempo

Variacija 7: Vivace

Variacija 8: Adagio misterioso

Variacija 9: Un poco più mosso

Variacija 10: Allegro scherzando

Variacija 11: Allegro vivace

Variacija 12: L'istesso tempo

Variacija 13: Agitato

Intermezzo

Variacija 14: Andante (come prima)

Variacija 15: L'istesso tempo

Variacija 16: Allegro vivace

Variacija 17: Meno mosso

Variacija 18: Allegro con brio

Variacija 19: Più mosso. Agitato

Variacija 20: Più mosso

Koda: Andante

- **Marjan Mozetich (1948–):**

At the Temple Gate (Pri tempeljskih vratih)

Through the Temple Gate (Skozi tempeljska vrata)

Supplication (Prošnja)

Communinon (Obhajilo)

Through the Temple Gate (Skozi tempeljska vrata)

- **Johann Sebastian Bach:**

Kromatična fantazija in fuga v d-molu, BWV 903

NAPOVEDUJEMO:

Sreda, 14. februar 2024, ob 20.00

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

SON DU XANGÔ feat. PATRICIO BONFIGLIO

Patricio Bonfiglio, bandoneon, **Margherita Crisetig**, saksofoni, **Francesca Hrast**, vibrafon, **Riccardo Casanova**, električna bas kitara, **Alessandro Scolz**, klavir in klaviature, **Camilla Collet**, bobni

Izredni Valentinov koncert

Vstopnina: 14 € (v predprodaji do 12. 2. 2024), 19 € (redna cena)

Četrtek, 7. marec 2024, ob 20.00

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

JURE POČKAJ S POZABLJENIM ORKESTROM

Jure Počkaj, bariton

Izredni koncert ob Dnevu žena

Vstopnina: 11 € (abonenti, upokojenci, študenti, dijaki in ženske), 16 € (redna cena)

Grajske harmonije | Dvorana Gradu Kromberk

Vpis v abonma 13. koncertne sezone poteka do 8. marca 2024.

Četrtek, 14. marec 2024, ob 20.00

SAMOSPEVI PRIMORSKIH SKLADATELJEV

Pia Brodnik, sopran in **Aleksandra Pavlovič**, klavir

Četrtek, 18. april 2024, ob 20.00

TRIO NOORDUNG

Matjaž Porovne, violina, **Petra Greblo**, violončelo, **Miha Haas**, klavir

Četrtek, 16. maj 2024, ob 20.00

TRIO CHAGALL

Edoardo Grieco, violina, **Francesco Massimino**, violončelo, **Lorenzo Nguyen**, klavir

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica

E: pr@kulturnidom-ng.si

W: www.kulturnidom-ng.si

T: +386 (0)5 335 40 13